

arbejderne. Jeg tror, at den Del af vor Arbejdsklasse, som har Hus og Jord, i Virkeligheden er den lykkeligste Del af Arbejderbefolkningen — lad saa Bonnen være højere og Fornøjelserne i de store Byer mere varierende. Efter min Opfattelse er der dog en ganske anderledes lykkelig Eksistens for den, som har sit Hus med Jord, og som har Interesse for det Arbejde, der følger med Driften heraf. Det Liv, som en saadan Arbejder fører, er efter min Opfattelse langt at foretrække for Uarbejderens, og det er min Erfarung, at det netop er den bedste. Det af vor Arbejderbefolkning, der udgaar fra den Slags Hem. — Disse Bestræbelser for at skaffe Jord til Husmænd ere jo heller ingenlunde af ny Dato. Allerede paa de store Landboreformers Tid i Slutningen af forrige Aarhundrede og i Begyndelsen af dette, blev der gennem en Række af Lovbud virket hen til at skabe Huse og Huse med Jord. Jeg kan henpege paa Trd. af 23de April, 1781, som udtaler, at det er gavnligt, at den bliver oprettet Huse baade for det almindelige og særlig for Gaardmandsklassen. En hel Række af Lovbud slutte sig til denne Lovbestemmelse, og de gaa alle ud paa, hvad der kan være rigtigt at fremhæve paa Grund af de Forhandlinger, der have fundet Sted i Kommissionen og i Folketinget, at Jorden bør være til Gje, og at Jordlodden bør være begrænset til ca. 3 Tdr. Land. Denne Bevægelse for at skaffe Jord til Huse, vedvarede til ind i dette Aarhundrede, men da indtraadte en Reaktion, og man hlyntes at være bange for at være gaaet for vidt. Ved fgl. Resolution af 1815 stoppedes i Grunden den videre Udvidning af dette Forhold, og først i 1875 ved Arbejderkommissionens Medsættelse toges Spørgsmaalet op igen, men det kom frem i en noget anden Form, idet det anbefalede, at der skulde staffles Jord til de bestaaende Huse, man anbefalede at hjælpe de bestaaende Huse til en bedre og mere intensiv Drift af deres Jord.

Men fordi man saaledes med Sympati omfatter den Tante af skabe Huse med Jord, at skaffe Landarbejderne Jord, er det dermed ingenlunde givet, at man er enig om de Veje, der bør følges i saa Henseende, det er ingenlunde givet, at man derfor paa Forhaand er enig om, hvor bred en Rem man kan skære af Statens Kyg, at man er enig om de Pligter, man bør paalægge vedkommende Husmænd selv, og det har jo ogsaa vist sig, at med Hensyn til Vejen dette allerede Kommissionen sig i et Flertal og et Mindretal. I Henhold til Kommissionens Betænkning vil vi saa det Forslag, som vi i Dag skulle forhandle. Da jeg hørte til Kommissionens Mindretal, glæ-

dede det mig naturligtvis meget, at den høje Regering og den højtberedte Landbrugsminters Forslag i alt væsentlig sluttede sig til Mindretallets Standpunkt, men den Behandling, Forslaget har undergaaet i Folketinget, er jo rigtignok paa mange Punkter saa afvigende fra Mindretallets Standpunkt, og altsaa fra det Standpunkt, jeg har indtaget hidtil, at jeg nødes til for en Del Punkters Vedkommende at gøre nogle Indsigelser og at udvikle mit Standpunkt med Hensyn til disse Spørgsmaal.

Det første Punkt, jeg skal omtale, er, at Folketinget har udeladt Kreditforeningerne, som være indsatte af hele Landbobolkommissionen med Undtagelse af et enkelt Medlem. Naar Landbobolkommissionen havde foreslaaet at benytte Kreditforeningerne, var det selvfølgelig, fordi man i dem saa et bestaaende Institut, som havde hele det store Apparat til Stede, der kunde bruges, og navnlig ogsaa under Hensyn til et Punkt, som den ærede Minister selv berørte, at Statskassen derved ikke vilde være nødsaget til at binde saa store Midler, som det ellers vilde være nødvendigt, naar Statskassen skulde overtage det hele. Vi se jo ogsaa, at Lovforslaget fra 1,300,000 Kr.'s aarligt Tilskud fra Staten i 5 Aar er forandret til 4 Mill. i 5 Aar, altsaa en ret klækkelig Sum paa 20 Mill. Jeg maa dog bemærke, at naar man bider sig fast i de 20 Millioner, saa tror jeg, at man vil lide en Skuffelse, naar de 5 Aar ere gaaede. Jeg ser ikke paa noget som helst Maaade Muligheden af at stoppe, naar de 5 Aar ere gaaede. Jeg indser ikke, hvorledes man med nogen Retfærdighed kan sige til de Arbejdere, der tilfældigt ere fødte i det og det Aar: I kunne saa en saa gunstig Stilling, som her foreslaaet, — og saa sige til alle de andre: I ere udelukkede, ingen af eder saa noget mere. Efter min Mening vil det blive baade 20 Mill. og atter 20 Mill. — Smidterib erkender jeg, at hele dette Spørgsmaal om Kreditforeningerne ikke er noget Principspørgsmaal. Mener man at kunne undvære dem, skal jeg for mit Vedkommende ikke have noget som helst derimod, men saa maa jeg rigtignok henstille til Overvejelse, om ikke Lovforslaget da paa ret væsentlige Punkter maa forandres. En af Fordelene ved at benytte Kreditforeningerne var jo nemlig den, at saa havde man hele det bestaaende Apparat med Bueringsmand o. s. v., men efter det foreliggende Lovforslag kan jeg slet ikke se, at der eksisterer nogen som helst Takstation undtagen vedkommendes egen. Staten skal efter Lovforslaget udlane ^{2/10} af Ejendommens Laaneværdi, og denne Laaneværdi angiver Manden selv. Med